

מאת: פאולינה וילק

שנת ניפוץ של סטריאוטיפים עקשניים

"שנת פולין בישראל". קונצרט בתיאטרון ירושלים סיים אתמול את העונה האמנותית הרב-חודשית. עונה זו כללה קרוב ל-150 אירועים אמנותיים ושינוי תדמית פולין.

"הצלחתם להראות שפולין היא מדינה אטרקטיבית. יותר מארץ של מחנות ריכוז בלבד" – אומרים אמנים ישראלים. במהלך קונצרט הסיום ביום א', התזמורת הפילהרמונית הישראלית ביצעה את "סימפוניית שירי היגון" של הנריק מיקולאי גורצקי. ניצח מיכאל דוויינסקי. "זה הביקור הראשון שלי בישראל. ההתרשמות היא מצוינת" – אמר ל'ז'יצ'פוספוליטה" דוויינסקי. הסימפוניה לא הייתה מוכרת למוסיקאים, אך המוטיב של סבל וגירוש מובן פה היטב ולכן מיד חשו באווירה. זה חשוב, מכיוון שהיצירה מהווה אתגר – צריך ליצור אקלים יוצא דופן.

שיתוף הפעולה של דוויינסקי עם אמני הפילהרמונית הישראלים, מסיים סדרה של אירועים, סדנאות וקונצרטים, הפקות תיאטרון וקולנוע, שבמהלכה ביקרו בפולין כ-200 יוצרים ישראלים ואלפי פולנים טסו לישראל.

קודם לכן לא התקיים למעשה שיתוף פעולה אמנותי בין שתי המדינות. עכשיו בונים תוכניות לעתיד. תמי כץ, אוצרת התערוכה "אסתטיקה של אלימות" בחיפה, שבה הוצגו, בין היתר, עבודות של זוזאנה יאנין וגז'יגוז' קלאמן, נמצאת במגע עם המרכז לאמנות עכשווית בוורשה. התערוכה "שדים", שהוקדשה לקונספציות של פחד, תיסע לפולין. ולאחר הבכורה של "מאדאם בטרפלי", שהועברה מהאופרה הלאומית, היוצרים הישראלים צלצלו למפיקים ושאלו אם מרוש טרלינסקי יסכים לנהל קורסים של בימוי. המופע היה סנסציה, נמכרו תשעה מופעים ולבקשת הציבור נוסף מופע עשירי.

"אני מתייחס לאירועים שמופקים ע"י מוסדות ממשלתיים בסקפטיות, אבל הופתעתי מאד – שנת פולין בישראל היתה הצלחה ללא עוררין. בישראל דיברו עליכם. פולין התקיימה בהקשר שונה מהשואה" – אומר ל'ז'יצ'פוספוליטה" עומר קריגר מהקבוצה האמנותית "תנועה ציבורית", שקיימה באפריל תהלוכה מאומשלגפלץ לאנדרטה לגיבורי הגטו. השתתפו בה 1300 תושבי ורשה. "קרה מהפך. מה שחשוב ביותר, היא העובדה שאנשים שהתקרבו בזכות יוזמה זו, יישארו בקשר. כבר עכשיו רוב המכרים שלי בפייסבוק הם פולנים!" – הוא אומר בחיך. "אני חוזר ואומר לחברים ישראלים שלי שוורשה היא ברלין שנייה. עיר מרתקת ודינמית".

"הפרדוקס הוא שלישראלים צעירים שמקיימים מסעות חובה לאושוויץ או מיידנק, פולין נשאר מונח נרדף לגטו והשואה, אדמת מוות אפורה, בזמן שהאסוציאציות של גרמניה הן מכוניות טובות וברלין מלאה באירועים" – מסביר זאב אנגלמיר, צייר ישראלי מפורסם ושותף ליצירת הקומיקס הפולני-ישראלי "קומפוט". "רק כשהתיישבתי לשתות בירה עם ציירים פולניים והתחלנו להתפקע מצחוק, הבנתי עד כמה רב המשותף בינינו. חוש הומור הוא חומר הנפץ הטוב ביותר לניפוץ סטריאוטיפים".

דנה יהלומי מ"תנועה ציבורית" אומרת: "באף מקום בעולם המבצעים שלנו לא התקבלו כל-כך טוב ולא עוררו התעניינות כה גדולה כמו בפולין. אתם מאד פתוחים וחברותיים. בפעם הבאה, כשתראו קבוצת צעירים ישראלים – גשו אליהם ודברו איתם. שיכירו אתכם".